

pak v plnosti časů posílá svého jednorozného Syna a Ducha lásky, zjevuje Bůh své nejhlubší tajemství; věčné sdílení lásky je on sám: Otec, Syn a Duch svatý, a určil nás k tomu, abychom se na něm podíleli.“

Pokaždé, když recitujeme Vyznání víry, připomínáme si, že Duch „z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován“. Víme také, že Ducha svatého nepřijímáme pouze při křtu a biřmování, ale že je rozléván neustále, že vychází

Čekání na Ducha

Od Kristova nanebevstoupení do svatodušních svátků se církev modlí nověnu k Duchu Svatému. Napodobuje tak apoštoly, kteří se po Ježíšově nanebevstoupení vrátili do Jeruzaléma a tam se v horní místnosti „svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry“ (Sk 1,14). V modlitbách čekali na naplnění zaslíbení, které jim Ježíš dal před svým vstoupením na nebesa: „Dostanete sílu Ducha Svatého, který na vás sestoupí“ (Sk 1,14). Ve svatodušní nověně toužebně očekáváme, že Duch Svatý sestoupí i na nás, na církev, jejíž existence by byla bez Ducha Svatého neoprávněná, a na každého osobně, aby v nás znovu ožilo vše uschlé a zatvrdlé. Devítidenní modlitba existovala již u Římanů a od 12. století nacházejí nověny oblibu v křesťanské zbožnosti. Číslo devět se v mnoha jazycích podobá slovu nový (novem – novis, neun – neu aj.) Devítka má charakter proměny: připravuje novou podobu, tak jako potřebuje dítě v těle matky devět měsíců, aby se mohlo narodit. Praobrazem každé křesťanské nověny je svatodušní nověna apoštolů, Marie a dalších žen, které doprovázely Ježíše. Ve svatodušní nověně se modlíme za obnovu církve a za své osobní proměnění.

Přičad se během svatodušní nověny k těm mužům a ženám, kteří společně v horní místnosti očekávali příchod Ducha Svatého. V této skupince modlících se Ježíšových učedníků a učednic se připravuje něco nového, co v krátkém čase dobude celý svět. Tato horní místnost je zároveň mateřským lůnem, z něhož se zrodí církev, a z něj můžeš vyjít jako nový člověk. Medituj nad hymnem, který složil Rabanus Maurus před 1200 lety a nech do sebe hluboko proniknout tyto obrazy. Možná potom ucítíš, jak v tobě zase začíná vyvěrat pramen Ducha Svatého a jak se v Tobě znovu zažihá žár jeho lásky.

Anselm Grün – Tajemství velikonoční radosti

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina; Misál na každý den liturgického roku; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Hrozna František Janoušek – www.biblickedilo.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

od Boha, který nám ho stále dává, aby nás uschoptil pro křesťanský život:

„Bůh nás přece nepovolal k nečistotě, ale k posvěcení! Proto, když tím (příkazem) někdo pohrdá, nepohrdá člověkem, ale Bohem, který vám dává svého svatého Ducha“ (1 Sol 4,8).

Když začneme vnímat Ducha svatého jako osobu toužící po vztahu s námi, budeme schopni změnit i svůj přístup k němu, a tak může začít proces proměny našeho života.

Charles Whitehead – V síle Ducha

Další texty v týdnu

Po: Sk 19,1-8; Jan 16,29-33

Út: Sk 20,17-27; Jan 17,1-11a

St: Sk 20,28-38; Jan 17,11b-19

Čt: Sk 22,30; 23,6-11; Jan 17,20-26

Pá: Sk 25,13b-21; Jan 21,15-19

So: Sk 11,21b-26; 13,1-3; Mt 10,7-13

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

7. neděle velikonoční – cyklus A

1. června 2014

¹Ježíš pozvedl oči k nebi a modlil se: „Otče, přišla ta hodina. Oslav svého Syna, aby Syn oslavil tebe. ²Obdařils ho mocí nade všemi lidmi, aby dal věčný život všem, které jsi mu dal. ³Věčný život pak je to, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista. ⁴Já jsem tě oslavil na zemi: dokončil jsem dílo, které jsi mi svěřil, abych ho vykonal. ⁵Nyní oslav ty mne u sebe, Otče, slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět. ⁶Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi dal ze světa. Byli tvoji a mně jsi je dal, a zachovali tvoje slovo. ⁷Nyní poznali, že všechno, cos mi dal, je od tebe; ⁸vždyť slova, která jsi mně dal, dal jsi jim. Oni je přijali a skutečně poznali, že jsem vyšel od tebe, a uvěřili, že jsi mě poslal. ⁹Já prosím za ně. Neprosím za svět, ale za ty, které jsi mi dal, vždyť jsou tvoji; ^{10a}všechno moje je tvoje a všechno tvoje je moje. V nich jsem oslaven. ¹¹Už nejsem na světě, ale oni jsou na světě; a já jdu k tobě.“

Jan 17,1-11a

Úvod k meditaci

Následující slova z tzv. Ježíšovy velekněžské modlitby zdůrazňují, že Pánovou touhou byla oslava jeho nebeského Otce. Stejně tak i naší touhou by mělo být to, abychom celým svým životem oslavovali svého Pána: aby Pán byl ve mně oslaven.

Výklad biblického textu

Kontext: Slova, která dnes slyšíme jsou velkým finále velké Ježíšovy řeči na rozloučenou. Sedmnácté kapitole Janova evangelia se říká Ježíšova velekněžská modlitba, protože se zde Ježíš v postoji modlitby jako jediný prostředník mezi lidmi a Otcem přimlouvá za učedníky i za všechny, kdo uvěří v jejich zvěst. Klíčovým motivem je oslavení Ježíše i Otce, které v časové blízkosti Ježíšova ukřižování přináší zvláštní dynamiku a nové chápání slávy.

Vždy o 7. neděli velikonoční slyšíme z Janova evangelia tuto Ježíšovu velekněžskou modlitbu. Čte se po částech: letos v cyklu biblických čtení A první část, další dvě části v následujících letech v cyklech B a C.

3Věčný život pak je to, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista: Poznat někoho v biblickém slova smyslu neznámá jen mít o něm informace, něco se o něm dozvědět, mít teoretické vědomosti, ale získat osobní zkušenost, vstoupit s ním do osobního vztahu. Tak je třeba poznávat jediného pravého Boha, a to můžeme jen prostřednictvím Ježíše Krista. Znáš tedy v tomto smyslu jediného pravého Boha? Znáš Ježíše Krista? Není to jen znalost povrchní? Vzdělávám se ve víře? Jsem v modlitbě Bohu nablízku, abych ho mohl znát?

Šťastní ti, kdo znají Otce. To jsou slova Tertullianova, jednoho z prvních křesťanských teologů.

9Já prosím za ně. Neprosím za svět...: Tomu je třeba rozumět v souvislosti s dalšími slovy

1. čtení:

Sk 1,12-14

2. čtení:

1 Pt 4,13-16

Evangelium:

Jan 17,1-11a

Srovnání:

Mt 26,45; Mk

14,41; Jan 12,23;

13,1.31-32; Mt

28,18; Jan 8,54;

1 Sol 1,9; 1Jan

5,20; Jan 13,31;

14,31; Jan 13,32;

1,1-2; 17,24;

Jan 17,26; 18,9;

Jan 17,10;

Jan 7,16; 12,49;

14,24; 16,30;

Jan 16,15;

Jan 16,28; 20,31;

10,30; 17,21

jeho modlitby, která v neděli neuslyšíme: Prosim nejen za ně, ale také za ty, kdo pro jejich slovo uvěří ve mne: ať všichni jsou jedno. Jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, tak ať i oni jsou v nás, aby svět uvěřil, že ty jsi mě poslal. Ježíš chce, aby všichni ze světa uvěřili a dosáhli věčného života. Modlí se za učedníky, aby jejich hlásání, jejich život a jednota působily tak, aby svět uvěřil.

K tématu

Kdo je Duch svatý?

Mnozí lidé se domnívají, že Duch je pouhé působení – nehmátelné, přítomné kolem nás, možná působící hezké pocity, ale nějakým způsobem jen zdánlivé. V minulosti jsme ho v angličtině nazývali Holy Ghost, což podporuje představu, že není skutečně osobou, ale spíše příznakem; navíc jsme v souvislosti s Holy Ghost často používali zájmeno „to“. Proto jsme si jen stěží dokázali Ducha svatého představit jako osobu.

Postava Otce je nám jasnější – malíři ho zobrazují v lidské podobě a obecně míváme s otci nějakou zkušenost. Proto je pro nás jednoduché o Otci uvažovat jako o osobě. Ježíš, Bůh Syn, je také osobou: v evangeliích o něm čteme, jak žil mezi obyčejnými lidmi a většinou dělal běžné věci jako my. Jsme obklopeni jeho obrazy – v každém katolickém kostele vidíme Ježíše na kříži. Pro většinu z nás tak není těžké přijmout, že Bůh Otec a Syn jsou osoby. Ale Duch? Je obtížné vidět ho jako osobu právě proto, že si ho těžko můžeme představit v lidské podobě.

Symboly Ducha

V Bibli je Duch svatý popisován jako vítr, oheň, oblak, voda, olej, dech, světlo. Při Ježíšově křtu na něj sestoupil v podobě holubice, což bývá často znázorňováno i v náboženském umění:

„Když se všecken lid dával pokřtít a když byl pokřtěn i Ježíš a modlil se, otevřelo se nebe, Duch svatý sestoupil na něj v tělesné podobě jako holubice“ (Lk 3,21–22).

I kdyby nám žádný z výše uvedených biblických symbolů nepomohl vnímat Ducha jako osobu, je důležité podívat se alespoň stručně na to, co nám každý z atributů o Duchu svatém zjevuje.

Holubice

Holubice, symbol pokoje a lásky, je něžná a může letět kamkoli chce – to je dobrý obraz Ducha svatého. Po potopě posílá Noe nad vody holubici, „aby viděl, zda voda z povrchu země opadla“ (Gn 8,8). Může nám to připomenout počátek příběhu o stvoření v Gn 1,2: „...a Boží duch se vznášel nad vodami.“

Vítr

Vítr může být silný a ničivý, anebo jemný, tichý, příjemný, osvěžující – téměř nepozorovatelný. To nám ukazuje, že Duch k nám přichází mnoha různými způsoby, třeba jako mocný víchř nebo jemný vánek:

„Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha“ (Jan 3,8).

Oheň

Oheň představuje žár, energii a sílu, anebo očišťování a ničení. Oheň Ducha nás očistí a naplní silou. Tak, jak to řekl Jan Křtitel o Kristu:

„Já vás sice křtím vodou, abyste se obrátili. Ale ten, který má přijít po mně, je mocnější než já; jemu nejsm hoděn ani opánky přinést. On vás bude křtít Duchem svatým a ohněm“ (Mt 3,11).

Oheň je znamením Boží přítomnosti – vzpomeňte si na Mojžíše u hořícího keře, na ohnivý sloup, Eliáše na hoře Karmel a na oheň z nebe. Autor listu Židům nám připomíná: „Náš Bůh je oheň stravující“ (Žid 12,29).

Oblak

Oblaka jsou tajemná a stále v pohybu – mohou obzor zakrýt a znenadání zase ukázat. Mohou být jasná a průsvitná, ale mohou také zastíňovat a clonit. Jak to vysvětluje Katechismus katolické církve v článku 697: „Oblak – někdy temný, jindy zářivý – zje-

vuje živého Boha a Spasitele, zahaluje přesažnost jeho slávy.“ To platilo o Mojžíšovi na hoře Sinaj (Ex 24,15–18), u stanu setkávání (Ex 33,9–10), během putování pouští (Ex 40,36–38) i při posvěcení chrámu (1 Král 8,10–12). Duch sestoupil na Marii a moc Nejvyššího ji zastínila (Lk 1,35), při proměnění zahalil oblak Ježíše a učedníky (Lk 9,34–35), při jeho nanebevstoupení (Sk 1,9) zahaluje oblak Ježíše do té doby, kdy opět přijde v oblaku s velikou mocí a slávou (Lk 21,27).

Voda

Voda osvěžuje, očišťuje a oživuje – místo bez vody nazýváme poušť. Voda je nezbytná pro veškerý život a Duch je vodou pro náš život duchovní:

„Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije, ten, kdo ve mě věří. Jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho nitra.“ To řekl o Duchu, jehož měli dostat ti, kdo v něho uvěřili“ (Jan 7,37–39).

Olej

Olej slouží k vaření, ke svícení i k ošetření unaveného těla. V Písmu je olej používán k pomazání, k zasvěcení pro službu Bohu (to nám připomíná svátosti), k uzdravení a jako pečeť. Když Samuel přichází do Jesseova domu pomazat Davida na budoucího krále Izraele, říká Bůh: „Nuže, pomaz ho! To je on“ (1 Sam 16,12). Sám Ježíš prohláší: „Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal...“ (Lk 4,18). A Pavel nám připomíná, že „se nám dostalo potvrzení od slíbeného Ducha svatého... a Duch je zárukou, že nám jednou připadne dědictví“ (Ef 1,13–14).

Dech

Dýcháme-li, žijeme – dech je nezbytný pro náš přirozený život: „Tehdy Hospodin Bůh... vdechl do jeho chřípí dech života; tak se stal člověk živou bytostí“ (Gn 2,7). Právě tak je Duch svatý nezbytný pro náš život duchovní: „... (Ježíš) na ně dechl a řekl jim: ‘Přijměte Ducha svatého!’“ (Jan 20,22)

Světlo

Abychom viděli přirozeně i duchovně, potřebujeme světlo. Bůh sám sebe popisuje jako světlo: „... a tma v něm vůbec není“ (1 Jan 1,5). Bůh nás povolal „... ze tmy ke svému podivuhodnému světlu“ (1 Petr 2,9) a žalmista říká: „Hospodin je mé světlo...“ (Žl 27,1). Víme, že toto světlo k nám přichází skrze přítomnost Božího Ducha v nás, a proto nás Ježíš povzbuzuje: „Ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích“ (Mt 5,16). Duch svatý vlévá Boží světlo do našich srdcí a myslí.

Každý z těchto symbolů nám sděluje něco podstatného o Duchu svatém a ukazuje nám způsoby, jakými chce působit v našich životech.

Osoba Ducha svatého

Pro nás je však velmi důležité vědět, že Duch svatý je božská osoba, stejně jako jsou božskými osobami Ježíš a Otec, a je proto hoden naší lásky, chvály a uctívání; je někým, komu můžeme věřit a složit v něj svou důvěru. Mylná je představa, že by Duch byl jen jakýmsi vzdáleným zdrojem síly, který my, slabí lidé, musíme připojit a zapnout. On je totiž osobou s nekonečnou moudrostí, svatostí a něžností. On je tím, koho máme pozvat, aby byl aktivně činný v našich životech, aby působil v nás a skrze nás. Řecké slovo paraklétos, jak je často Duch nazýván, znamená „ten, kdo je nám po boku, aby nám pomáhal“. Ti, kteří ho poznali jako osobu, mohou svědčit o požehnání, jež Duch při svém příchodu přinesl do jejich života. Nepřišel jako nějaký hřejivý pocit, ale jako všudypřítomný, milující přítel a pomocník, rádce a obhájce, podle Ježíšova zaslíbení: „A já budu prosit Otce, a dá vám jiného Přímluvce, aby s vámi zůstal navždy: Ducha pravdy“ (Jan 14,16). Svätý Pavel nám k tomu píše v 1 Kor 3,16: „Nevíte, že jste Božím chrámem a že ve vás bydlí Boží Duch?“

Tento vztah k Duchu svatému vyjadřuje církev v Katechismu, v článku 221: „Když